

Brüsszel, 2026. március 10.
(OR. en)

7186/26

ENER 119
ENV 217
TRANS 138
ECOFIN 315
RECH 115
CLIMA 126
IND 176
COMPET 301
CONSOM 74

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2026. március 10.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2026) 118 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK az energiahatékonyság európai finanszírozásáról Az energiahatékonyságra és az épületek energiahatékonyságára fordított közkiadások értékelése

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2026) 118 final.

Melléklet: COM(2026) 118 final

Brüsszel, 2026.3.10.
COM(2026) 118 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

az energiahatékonyság európai finanszírozásáról
Az energiahatékonyságra és az épületek energiahatékonyságára fordított közkiadások
értékelése

Type the document title here.

Type the first subtitle here.

fordított közkiadások értékelése

1. BEVEZETÉS

Az energiahatékonyság alapvető szerepet játszik abban, hogy 2050-re Unió-szerte teljes körű és költséghatékony dekarbonizációt lehessen elérni, versenyképesebbé lehessen tenni az európai gazdaságot, valamint biztosítani lehessen az energiabiztonságot és a megfizethetőséget most és a jövőben is. Ebben az összefüggésben az EU egyik stratégiai célkitűzése az energiapazarlás csökkentése az energiarendszer egészében, valamennyi gazdasági ágazatban. Az energiahatékonyság-javító intézkedések nemcsak az uniós vállalatok versenyképességének fokozásához járulnak hozzá, hanem az energiaszegénység enyhítéséhez és az EU importált energiaforrásoktól való függőségének csökkentéséhez is.

Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 55 %-os csökkentésére vonatkozó **2030-as cél elérésének elősegítése érdekében** az átdolgozott energiahatékonysági irányelv ⁽¹⁾ azt kívánja elérni, hogy az EU primerenergia-fogyasztása (PEC) 2030-ra ne haladja meg a 992,5 Mtoe-et, végsőenergia-fogyasztása (FEC) pedig a 763 Mtoe-et. Ez a 2020. évi uniós referencia-forгатókönyv előrejelzéseire képest 2030-ig legalább 11,7 %-os csökkenésnek felel meg.

Az **építőipar** fontos szerepet játszik e tekintetben, mivel az EU teljes energiafogyasztásának 36 %-áért és az energiával kapcsolatos teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátás 40 %-áért felelős. 2023-ban az EU-ban elfogyasztott összes földgáz 52 %-át közvetlenül vagy közvetve épületekben használták fel, így az ágazatban elért megtakarítások ugyancsak hozzá fognak járulni az importált fosszilis tüzelőanyagoktól való jelenlegi függőség csökkentéséhez. Emellett az energiahatékony lakhatás megfizethetőbb, tisztességesebb és fenntarthatóbb lakhatást eredményez. Az épületállomány közel 75 %-a a jelenlegi építési szabványok szerint nem hatékony, és a meglévő épületek 85–95 %-a még 2050-ben is állni fog. A súlyozott éves energetikai felújítási arány azonban csupán 1 % körüli.

Ennélfogva **a felújítási arányt legalább meg kell kétszerezni, és növelni kell a felújítás mélységét**, biztosítva, hogy az ágazat hozzájáruljon a 2030. évi célokhoz. 2030-ra valamennyi új épületnek kibocsátásmentes épületnek kell lennie, és 2050-re a meglévő épületeket kibocsátásmentes épületté kell átalakítani. Az épületek energiahatékonyságáról szóló átdolgozott irányelv ⁽²⁾ az épületkorszerűsítési programra vonatkozó stratégia ⁽³⁾

⁽¹⁾ [\(EU\) 2023/1791.](#)

⁽²⁾ [\(EU\) 2024/1275.](#)

⁽³⁾ Európai épületkorszerűsítési program – épületeink környezetbarátabbá tétele, munkahelyteremtés, javuló életminőség, COM(2020) 662 final.

végrehajtási mechanizmusa. Fő célja, hogy növelje a felújítások arányát és mélységét az EU-ban, különösen a legrosszabbul teljesítő épületek esetében.

A **2040-re vonatkozó éghajlat-politikai célokról szóló bizottsági közleményt** ⁽⁴⁾ alátámasztó hatásvizsgálat becslése szerint az EU-ban az FEC – a forgatókönyvtől függően – a 2030-as 763 Mtoe-ről 2040-re 594–624 Mtoe-re fog csökkenni. 2050-re az FEC körülbelül 560 Mtoe-re fog visszaesni. Ágazati szinten úgy becsülhető, hogy az **épületek** energiamegtakarítása 2040-re a különböző forgatókönyvek szerint eléri a 35–38 %-ot, 2050-re pedig a 40 %-ot, míg az **ipar** energiafogyasztása 2031 és 2040 között mintegy 20 %-kal, 2041 és 2050 között pedig további 7 százalékponttal csökken majd (2030-as adatok).

Az energiahatékonyság három szempontból is kedvező versenyképességünk, éghajlatunk és biztonságunk szempontjából, és számos előnnyel jár. Az energiafogyasztás csökkentésével nemcsak az importált tüzelőanyagoktól való függőségünket csökkentjük, hanem a kibocsátásokat is mérsékeljük, és megerősítjük energiafüggetlenségünket – minden megtakarított kilowattóra eggyel kevesebb importált, támogatott és/vagy előállított energiát jelent. **Az energiahatékonyságba való befektetésnek jelentős hatása van: az energiahatékonyságba befektetett minden egyes euró 12 EUR energiaköltség-megtakarítást jelent a lakásberuházás élettartama alatt, és 4 EUR-t az iparban.** Ezen túlmenően az energiahatékonyság messzemenő előnyökkel jár: a 2030-ig az EU által megkövetelt szén-dioxid-kibocsátás 40 %-os csökkentésétől kezdve 1,6 millió munkahely létrehozásáig és a jelentős hálózatbővítési költségek elkerüléséig. Következésképpen egy versenyképesebb és fenntarthatóbb gazdaság létfontosságú stratégiájáról van szó, és jelentős beruházási erőfeszítésekre van szükség az európai energiahatékonyságban rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázásához.

Az energiahatékonyság Európa első számú – tiszta, olcsó és otthon előállított – „üzemanyaga”. Az energiahatékonyság elsődlegességének elvével összhangban a szakpolitikai, tervezési és befektetési döntések során az energiahatékonysági megoldásokat kell az első lehetőségnek tekinteni.

Az európai energiahatékonyságban rejlő lehetőségek kiaknázásához jelentős beruházási erőfeszítésre van szükség – amint azt a Draghi-jelentés is kiemeli –, és az energia- és éghajlat-politikai célkitűzésekkel összhangban nőtt a beruházási hajlandóság. A 2040-re vonatkozó éghajlat-politikai célterv PRIMES-modellen alapuló forgatókönyve úgy becsüli, hogy az energiahatékonysági célok elérése érdekében a 2021-től 2030-ig tartó évtizedben a teljes energiahatékonysági beruházási igény évente mintegy 370 milliárd EUR-t tesz ki ⁽⁵⁾, szemben az előző évtizedben rögzített évi 120 milliárd EUR-val. Ez háromszoros növekedést jelent. Összehasonlításképpen, a 2030-ra kitűzött 55 %-os ÜHG-csökkentési cél eléréséhez a jelenlegi becslések szerint évente

⁽⁴⁾ [COM\(2024\) 63 final](#).

⁽⁵⁾ A becslés a 2030-ra kitűzött éghajlat- és energiapolitikai célok elérésére irányuló keresletoldali beruházásokon alapul, beleértve az energiahatékonysági célkitűzéseket is, azonban figyelmen kívül hagyva a közlekedéssel és az új építésekkel kapcsolatos beruházási igényeket.

mintegy 1 241 milliárd EUR összegű beruházásra van szükség ⁽⁶⁾. Energiaellátási és infrastrukturális oldalon a beruházási igények ugyanebben a referencia-időszakban a becslések szerint évi 208 milliárd EUR-t ⁽⁷⁾ tesznek ki. 2030-at követően az energiahatékonysági beruházási igények várhatóan enyhén csökkenni fognak, de a 2031–2040-es (303 milliárd EUR), valamint a 2041–2050-es időszakban (288 milliárd EUR) továbbra is nagyon magasak maradnak. A 2030-as célok eléréséhez szükséges beruházások zömét az épületek energiahatékonyság-javító intézkedései – többek között a fűtési és hűtési felújítások – teszik majd ki, ami a 2021–2030-as időszakban évente mintegy 242 milliárd EUR-t jelent.

Ezeket a célokat nem lehet kizárólag szabályozással elérni: köz- és magánfinanszírozás mozgósítására egyaránt szükség lesz. **A korlátozott állami források nem képesek fedezni az összes beruházási igényt**, következésképpen törekedni kell az állami források hatékonyabb és testreszabottabb felhasználására. Emellett a magánberuházások katalizálása és kockázatmentesítése érdekében pénzügyi termékeket és vegyes finanszírozást kell igénybe venni.

A szükséges finanszírozás biztosítására az átdolgozott energiahatékonysági irányelv 30. cikke előírja, hogy a Bizottság értékelje a következőket:

- **a közfinanszírozás támogatásának jelenlegi helyzete és a tagállamok azon képessége, hogy fellendítsék az energiahatékonyságba történő magánberuházásokat,**
- **szükség van-e uniós szintű energiahatékonysági mechanizmusra vagy vissza nem térítendő támogatások, technikai segítségnyújtás és garanciák kombinációjára az EU energiahatékonysági és éghajlat-politikai céljainak költséghatékony elérése érdekében.** A Bizottságnak erről jelentést kell benyújtania az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

Ezenkívül az épületek energiahatékonyságáról szóló átdolgozott irányelv 9. cikkének (8) bekezdése előírja a Bizottság számára, hogy nyújtson be elemzést a következőkről:

- a strukturális alapok és az uniós keretprogramok – beleértve az Európai Beruházási Bank által nyújtott finanszírozást –, amelyek jelenleg az épületek, különösen a lakóépületek energiahatékonyságának javítására irányulnak, eredményességük, a felhasznált eszközök típusa, a tényleges összegek, valamint annak tekintetében, hogy a finanszírozás szintje megfelelő-e,
- a közjogi pénzügyi intézmények által rendelkezésre bocsátott források eredményességük, az alkalmazott eszközök és intézkedések típusa, valamint annak tekintetében, hogy a finanszírozás szintje megfelelő-e,
- az uniós és nemzeti finanszírozás, valamint az épületek energiahatékonyságába történő beruházások ösztönzését célzó egyéb intézkedésformák összehangolása,

⁽⁶⁾ [SWD\(2023\) 68 final.](#)

⁽⁷⁾ [SWD\(2024\) 63 final.](#)

valamint az, hogy az ilyen finanszírozás elegendő-e az uniós célkitűzések teljesítésére.

E jelentés célja, hogy a fenti pontok mindegyikét lefedje, a következő sorrendben:

- Az energiahatékonyságra és az energetikai felújításokra fordított közfinanszírozás áttekintése az EU-ban – 2. fejezet,
- A közfinanszírozás értékelése az EU-ban – 3. fejezet,
- Főbb megállapítások és következtetések – 4. fejezet.

2. AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGRA ÉS AZ ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSOKRA FORDÍTOTT KÖZFINANSZÍROZÁS ÁTTEKINTÉSE AZ EU-BAN

2.1. Uniós szintű közfinanszírozási támogatás

2.1.1. Uniós költségvetés-támogatás

Az uniós költségvetés-támogatást általában a többéves pénzügyi keretben, egy hétéves költségvetési terv formájában nyújtják. A 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben a teljes uniós költségvetés 1 083 milliárd EUR-t tett ki. A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret értéke 1 211 milliárd EUR. Emellett az EU koronavírus-világjárványból való gazdasági kilábalásának támogatása érdekében 2021-ben létrehoztak egy ideiglenes helyreállítási eszközt, a NextGenerationEU-t, beleértve annak kiemelt Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközét (RRF) is, összesen 807 milliárd EUR értékben. Az inflációt figyelembe véve az uniós költségvetési források így 86 %-kal nőttek az előző többéves pénzügyi kerethez képest.

1. táblázat: Az uniós költségvetés

	Elfogadott összegek (folyó árakon)
A 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret	1 083 milliárd EUR
A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret	1 211 milliárd EUR
NextGenerationEU	807 milliárd EUR
A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret	2 018 milliárd EUR

Forrás: Európai Bizottság, 2024

Konkréten az energiahatékonyságot illetően **a rendelkezésre álló teljes uniós finanszírozás 6,8-szeresére nőtt** a 2014–2020-as időszak (21 milliárd EUR) és a 2021–2027-es időszak (144,7 milliárd EUR) között, ami **példátlan növekedésnek** számít. Az alábbi 2. táblázatból kitűnik, hogy **a kiegészítő finanszírozás főként a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származott – amely a teljes összeg 73,8 %-át tette ki –**, és sokkal kisebb mértékben a kohéziós politikából.

2. táblázat: Az energiahatékonyság finanszírozása uniós programként (milliárd EUR)

	2014–2020	2021–2027	Növekedés (%)	A jelenlegi többéves pénzügyi keret százalékos aránya (%)
EU összesen	21,0	144,7	822	100,0
Kohéziós politikai alapok	17,8	29,0	132	20,6
Mezőgazdasági alapok	0,7	1,4	100	1,0
ESBA/InvestEU	1,6	1,6	–	1,1
Célzott energiahatékonysági programok (LIFE CET, ELENA, Horizont Európa)	0,9	2,0	122	1,4
Modernizációs Alap	–	6,8	–	4,8
Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz	–	103,9 ⁽⁸⁾	–	73,8
<i>Az épületekre vonatkozó Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz</i>	–	79,4 ⁽⁹⁾	–	
Teljes társfinanszírozás (kohéziós + mezőgazdasági alapok)	5,5	11,9	116	
EU + társfinanszírozás összesen	26,5	156,6	491	

⁽⁸⁾ Ez az adat a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében az épületek felújítására és építésére, valamint a kkv-k vagy nagyvállalatok energiahatékonysági projektjeire irányuló energiahatékonyságjavító intézkedések költségbecsléseit mutatja be a 2025. szeptemberi adatok alapján. Ezt az adatot a [Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet VI. mellékletében](#) meghatározott 024/024bis/024ter/025/025bis/025ter/026/026bis beavatkozási területek nyomon követett intézkedéseivel kapcsolódó becsült kiadások összege adja meg. Az említett melléklet meghatározza a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által támogatott intézkedések éghajlat-politikai nyomon követésének módszertanát.

⁽⁹⁾ Ez az adat az energiahatékonysághoz, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatálya alá tartozó épületek felújításához és építéséhez kapcsolódó intézkedések költségbecsléseit mutatja be a 2025. szeptemberi adatok alapján. Ezt az adatot a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet VI. mellékletében meghatározott 025/025bis/025ter/026/026bis beavatkozási területek nyomon követett intézkedéseivel kapcsolódó becsült kiadások összege adja meg. A melléklet meghatározza a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által támogatott intézkedések éghajlat-politikai nyomon követésének módszertanát.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz nagy részét energiahatékonyságra fordították, különösen az épületekben. A rendelkezésre álló 650 milliárd EUR-ból ⁽¹⁰⁾ 103,9 milliárd EUR-t, azaz 16 %-ot energiahatékonysági beruházások finanszírozására fordítottak, így ez a szakpolitikai terület a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz fő kedvezményezettje lett. Érdeemes megjegyezni, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési terveiben mind a 27 tagállam különített el forrásokat energiahatékonysági intézkedésekre, a rendelkezésre álló források 31 %-ától (Portugália) 2 %-áig (Finnország) terjedő allokációkkal. Az **épületek energiahatékonysága** kapta a finanszírozás legnagyobb részét, összesen **79,4 milliárd EUR-t (valamennyi tagállamban)**. A beruházások mellett a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz az energiahatékonyságra irányuló reformtörekvéseket is ösztönzi, beleértve a szabályozási és adminisztratív keretek javítását, hosszú távú stratégiák kidolgozását, valamint tájékoztatás és képzés biztosítását.

Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerből (ETS) származó új források ugyancsak segítettek áthidalni a beruházási hiányt. A **Modernizációs Alapot** ⁽¹¹⁾, amelynek célja, hogy segítse az alacsonyabb jövedelmű tagállamokat energiarendszerük korszerűsítésében és az energiahatékonyság javításában, a 2021–2030-as időszakra vonatkozó ETS széndioxid-kibocsátási egységek 2 %-ának értékesítéséből finanszírozzák. 2023 végéig az alap már 3 milliárd EUR-t folyósított a kedvezményezett tagállamok energiahatékonysági beruházásaira, ami az összes kifizetés negyedét teszi ki. A jelenlegi tendencia alapján az energiahatékonyságra fordított kifizetések a becslések szerint 2027 végére eléri a 6,8 milliárd EUR-t.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és az ETS-ből származó új források e növekedés 89 %-át teszik ki. Mindkét eszközt kizárólag a tagállamok kezelik.

Mindent egybevetve a rendelkezésre álló uniós források így 62 %-kal, 21 milliárd EUR-ról 34 milliárd EUR-ra nőttek (kivéve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz 103,9 milliárd EUR összegű és az ETS 6,8 milliárd EUR összegű forrásait). Ez 2021 és 2027 között az uniós költségvetésből származó 4,8 milliárd EUR összegű éves hozzájárulásnak felel meg, amely a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a Modernizációs Alap bevonásával 20,7 milliárd EUR-ra emelkedik.

A rendelkezésre bocsátott **kohéziós politikai alapok** is jelentősen növekedtek. A 2021 és 2027 közötti időszakban – 17,8 milliárd EUR-ról 29 milliárd EUR-ra emelkedve – gyakorlatilag megduplázódtak, emellett a félidős felülvizsgálat célja a megfizethető és fenntartható lakhatás kohéziós finanszírozásának megduplázása. A kohéziós politikai alapok sikeres eszköznek bizonyultak a különböző tagállamok állami és magán pénzügyi intézményei közötti együttműködés megerősítésére, és segítettek mozgósítani a helyszíni

⁽¹⁰⁾ A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljes pénzügyi keretösszegét 2024 augusztusának végén 650 milliárd EUR-ban határozták meg. A korábban bejelentett 723 milliárd EUR összeg a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szemben a RRF-hitelek által rendelkezésre bocsátott vissza nem térítendő támogatás (338 milliárd EUR) és RRF-hitelek (385 milliárd EUR) maximális összegét jelentette, azonban azt a tagállamok nem használták ki teljes mértékben.

⁽¹¹⁾ [Modernizációs Alap](#).

energiahatékonysági felújításokra irányuló magánberuházásokat. Ennek kapcsán fontos megjegyezni, hogy az energiahatékonyság érdekében egyre gyakrabban használnak fel rülirozó pénzügyi eszközöket (vissza nem térítendő támogatásokkal kombinált hitelek és garanciák).

A **Szociális Klímaalap** 2026-tól, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz fokozatos megszüntetésével lép életbe. Az alapot akkor hozták létre, amikor az ETS-t kiterjesztették az épületek, a közúti közlekedés és más ágazatok tüzelőanyag-égetéséből származó kibocsátásokra. Összesen 86,7 milliárd EUR összegű, a tagállamok között megosztandó finanszírozást fog biztosítani a strukturális intézkedések, az energiahatékonyságba és az épületek felújításába, a tiszta fűtésbe és hűtésbe, a megújuló energia integrálásába, valamint a kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású mobilitási megoldásokba történő

Európai Energiahatékonysági Alap (EEEF): energiahatékonysági célú köz-magán társulás

A 2011-ben létrehozott EEEF egy köz- és magánszféra közötti, hosszú távú beruházási eszköz, amely az EU energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseket támogatja. Az alap célzott finanszírozást nyújt a helyi, regionális vagy nemzeti hatóságoknak, illetve a nevükben eljáró állami vagy magánszervezeteknek azért, hogy fellendítse az energiamegtakarítást és az energiahatékonyságot, valamint előmozdítsa a megújuló energiaforrásokat az EU-ban.

Az alap – amely 2013 óta minden évben fizetett osztalékot – változatos részvényesi bázissal rendelkezik, amely magában foglalja mind az állami, mind a magánszektor intézményeit, többek között a kockázati tőkét biztosító Európai Bizottságot, valamint a következőket: Generali, Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, DBU és DWS/Wepla.

Az EEEF összesen mintegy 180 millió EUR összegű beruházással 10 európai országban 18 projektet támogatott, amelyekben 56 közigazgatási szerv vett részt, és amelyek évente több mint 2 millió embert értek el. Elindítása óta az alap jelentős eredményeket ért el, és összesen több mint 380 millió EUR összegű beruházást generált. Számos projektet támogatott, többek között a középületek felújítását, a közvilágítás korszerűsítését, a megújulóenergia-termelést és a tiszta közlekedési infrastruktúrát. Az alap technikai segítségnyújtási eszköze ugyancsak döntő szerepet játszott a jelentős energiamegtakarítást és ÜHG-kibocsátáscsökkentést eredményező projektek előkészítésében. 2021 végéig az alap 740 460 tonna összesített szén-dioxid-kibocsátás-megtakarítást és 1 318 549 MWh primerenergia-megtakarítást ért el.

Az EEEF jó példája az energiahatékonyság területén a köz- és magánszféra közötti célzott partnerségnek, amely bemutatja a vegyes finanszírozásban rejlő lehetőségeket az uniós állami tőke mozgósítására és a magánberuházások bevonására. A kedvezményes finanszírozást, a technikai segítségnyújtást és az ágazati szakértelmet ötvöző alap felépítése lehetővé tette nagy hatású projektek megvalósítását, viszonylag szerény uniós tőkeráfordítással.

beruházások támogatása céljából.

2.1.2. *Az Európai Beruházási Bank Csoport által nyújtott támogatás, beleértve az uniós költségvetésből származó támogatást is*

Az Európai Beruházási Bank Csoport (EBB csoport) ⁽¹²⁾ az EU klímabankjaként és az uniós alapok fő végrehajtó partnereként alapvető szerepet játszik az energetikai átállás finanszírozásában.

A klímabanki ütemtervében ⁽¹³⁾ foglaltaknak megfelelően és az építőipari épületkorszerűsítési program nyomán az energiahatékonysági stratégia közvetített hitelek és garanciákat, valamint tanácsadási szolgáltatásokat foglal magában (InvestEU tanácsadó központ ⁽¹⁴⁾, különösen az ELENA eszköz ⁽¹⁵⁾).

Ennek eredményeként **az energiahatékonyságra szánt források 2012 és 2023 között 12,2-szeresére nőttek.** Az EBB csoport finanszírozása – az ütemtervben meghatározott stratégiával összhangban – főként az építőiparra, valamint az intelligens készülékekre és megoldásokra irányult.

Másrésről a finanszírozás alacsony szinten maradt a kis- és középvállalkozások (kkv-k), az ipar, a kapcsolt hő- és energiatermelés és a távfűtés esetében. 2025 szeptemberében az **EBB csoport és a Bizottság elindította a kkv-k energiahatékonyságára vonatkozó kezdeményezést** az EBB 2024–2027-es időszakra szóló stratégiai ütemtervének ⁽¹⁶⁾ részeként. Ez a kezdeményezés 2025 és 2027 között 17,5 milliárd EUR összegű finanszírozást biztosít azzal a céllal, hogy közel megkétszerezze a kkv-k energiahatékony megoldásokhoz nyújtott támogatásának jelenlegi szintjét ⁽¹⁷⁾.

Az Európai Beruházási Alap (EBA) régóta támogatja a tiszta technológiákat, kockázatitőke-befektetéseket biztosít, és olyan kezdeményezéseket vezet be, mint a részleges kockázati garancia, amelynek célja az energiahatékonysági és megújulóenergia-projektekhez nyújtott zöld hitelek előmozdítása. Az InvestEU program keretében az EBA tovább fokozta a dekarbonizációt, az energiahatékonyságot, a megújuló energiát, a fenntartható mobilitást és a körforgásos gazdaságot támogató projektek finanszírozására irányuló tevékenységét, 2025-ig összesen mintegy 4,1 milliárd EUR összegű beruházással.

3. táblázat: *Az energiahatékonyság EBB csoport általi finanszírozása az EU-n belül (millió EUR)*

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Energiahatékonyság (EE)	763	1 354	1 557	2 876	3 349	4 613
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Energiahatékonyság (EE)	2 421	4 289	5 273	4 539	7 624	9 326

⁽¹²⁾ Az EBB csoport az Európai Beruházási Bankból (EBB) és az Európai Beruházási Alapból (EBA) áll.

⁽¹³⁾ [Az EBB csoport klímabanki ütemterve \(2021–2025\)](#) és az [EBB csoport klímabankja, 2. fázis \(2026–2030\)](#).

⁽¹⁴⁾ https://investeu.europa.eu/investeu-programme/investeu-advisory-hub_en?prefLang=hu&etrans=hu.

⁽¹⁵⁾ <https://www.eib.org/en/products/advisory-services/elena/index>.

⁽¹⁶⁾ [Az EBB csoport 2024–2027-es időszakra szóló stratégiai ütemterve](#).

⁽¹⁷⁾ [Az EBB „kkv-k energiahatékonysága” kezdeményezése](#).

Meg kell jegyezni, hogy ezek a számadatok azon forrásokat is magukban foglalják, amelyeket az Európai Beruházási Bank (EBB) – az uniós alapok egyik fő végrehajtó partnere – és a nemzeti fejlesztési bankok által végrehajtott uniós költségvetésből származnak. Ennélfogva az említett adatokat nem kell hozzáadni az előző szakaszban bemutatott számadatokhoz. Ez érvényes például az InvestEU garanciaprogram és az ELENA esetében. Az adatok mindazonáltal rávilágítanak arra, hogy az EBB csoport energiahatékonysági beruházásai 2012 óta több mint tizenkétszeresére nőttek.

2.2. Tagállami szintű közfinanszírozási támogatás

A Bizottság alulról felfelé irányuló elemzést végzett a közfinanszírozási rendszerekről. Ezután konzultációra került sor a tagállamokkal i. véleményezési felhívás útján ⁽¹⁸⁾ és ii. az energiahatékonysági irányelv szakértői csoportján keresztül. Ez a jelentés főként a közvetlenül a tagállamoktól gyűjtött adatokon alapul, míg az elemzésből származó egyéb adatokat – amennyiben rendelkezésre álltak – az esetleges hiányosságok pótlására használták fel.

A 27 tagállamban összesen 426 közfinanszírozási programot azonosítottak.

Hangsúlyozni kell, hogy mivel az energiahatékonysági adatokat nem gyűjtik szisztematikusan az állami finanszírozási programok keretében, ezek csak indikatív becslések.

Számos nemzeti programot uniós programok társfinanszíroznak. 103 program részesült részben vagy egészben társfinanszírozásban uniós programokból. Mind a programok száma, mind a programok mennyisége tekintetében a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz volt a fő hozzájáruló. A bejelentett 28,8 milliárd EUR összegű uniós hozzájárulást levonták a teljes összegből az uniós és a nemzeti finanszírozási programok közötti kettős elszámolás elkerülése érdekében ⁽¹⁹⁾.

80 program esetében nem érkezett költségvetési adat, így az értékelés 346 európai programra adatain alapul. **A 2014–2024-es időszakban a nemzeti költségvetésekből energiahatékonysági projektekhez nyújtott támogatás becsült összege 360 milliárd EUR ⁽²⁰⁾, azaz évente mintegy 32,7 milliárd EUR.** A költségvetés tagállamonkénti megoszlása az alábbiakban látható.

1. ábra / 4. táblázat: Nemzeti energiahatékonysági programok, 2014–2024

⁽¹⁸⁾ [Energiahatékonyság – az uniós és nemzeti finanszírozás szintjének értékelése.](#)

⁽¹⁹⁾ Hozzájárulásukban a tagállamok összesen 28,8 milliárd EUR-t jelentettek be a végrehajtott nemzeti finanszírozási programokhoz való uniós hozzájárulásként.

⁽²⁰⁾ 388,7 milliárd EUR mínusz 28,8 milliárd EUR a bejelentett uniós hozzájárulásokból.

Tagállamok	Programok száma	Teljes tervezett költségvetés (millió EUR)	Egy főre jutó EUR
Olaszország	8	134 465	2 284
Svédország	7	22 067	2 104
Franciaország	14	125 711	1 850
Ausztria	16	14 537	1 608
Csehország	24	15 697	1 491
Dánia	9	5 720	969
Németország	15	80 563	958
Finnország	10	5 186	933
EU-27	426	388 654	864
Észtország	13	1 137	849
Lengyelország	34	26 655	710
Lettország	21	1 171	623
Hollandia	10	9 467	528
Horvátország	11	1 877	488
Belgium	25	5 684	487
Portugália	12	4 967	479
Szlovákia	14	2 365	436
Litvánia	9	1 084	383
Görögország	7	4 032	381
Luxemburg	10	236	363
Bulgária	15	2 332	360
Ciprus	9	361	289
Málta	16	146	279
Spanyolország	62	10 663	224
Magyarország	35	1 931	199

Szlovénia	7	331	157
Írország	6	172	26
Románia	7	263	14

Forrás: Európai Bizottság, 2024. A rangsorolás az egy főre jutó EUR alapján történik.

A nagyobb tagállamok közül Olaszország és Franciaország kiemelkedik a magas szintű támogatásnak köszönhetően. Az olasz *Superbonus* keretében a kedvezményezettek 110 %-os támogatást kaptak adójóváírás formájában. Franciaországban a felújítási munkálatokra vonatkozó, 2014 óta érvényben lévő kedvezményes héamérték (5,5 %) a bevezetése óta a becslések szerint 90 milliárd EUR-ba került, ami a francia kiadások háromnegyedét teszi ki.

A vissza nem térítendő támogatások, a technikai segítségnyújtás és az adókedvezmények **vissza nem térítendő** támogatási formák, ami azt jelenti, hogy ezek a források csak egyszer nyújthatók a kedvezményezetteknek, és nem áramlanak vissza a nemzeti költségvetésbe. A vissza nem térítendő támogatásnak elsősorban azokat a kiszolgáltatók helyzetben lévő kedvezményezetteket kell megcéloznia, akik számára forráshiány vagy az egyéb kiadásokkal való kemény verseny miatt nehézséget jelentene a támogatás visszafizetése. Másrészt a visszatérítendő programok keretében kapott finanszírozást – amely pénzügyi eszközöket, például hiteleket, garanciákat és saját tőkét foglal magában – vissza kell fizetni a nemzeti vagy regionális végrehajtó szervezeteknek, és rulírozó alapok esetében egymást követő műveletekre lehet felhasználni. A visszatérítendő támogatás jellemzően nagyobb tőkeáttételi potenciállal rendelkezik. Léteznek vegyes programok is, amelyek visszatérítendő és vissza nem térítendő támogatást egyaránt kínálnak. Ezek különösen alkalmasak arra, hogy támogatási komponensük (pl. ingyenes technikai támogatás vagy energetikai auditok, kedvezményes hitelezési feltételek, tőke-visszatérítések, kamatlábak vagy garanciadíj-támogatások) miatt a kedvezményezettek beruházási döntéseit elindítsák.

5. táblázat: Nemzeti programok támogatási formák szerinti bontásban

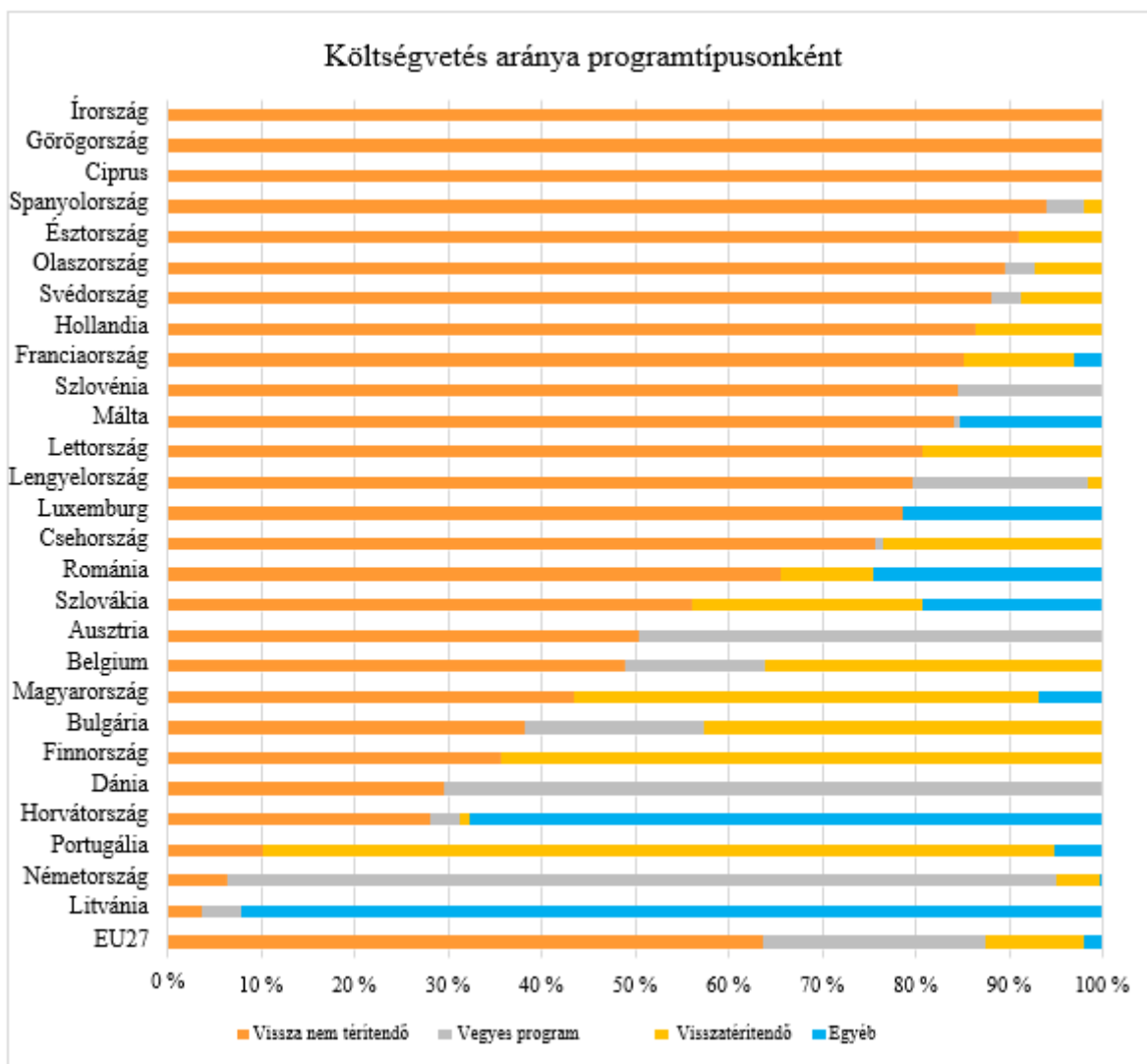
A program típusa	Programok száma	Volumen (millió EUR)	Volumenarány (%)
Vissza nem térítendő	285	248 046	63,8 %
Vegyes program	36	91 815	23,6 %
Visszatérítendő	69	41 621	10,7 %
Egyéb	36	7 172	1,8 %
ÖSSZESEN	426	388 654	

Forrás: Európai Bizottság, 2024

A tagállamokat arra kérték, hogy csak a legrelevánsabb programokra vonatkozóan szolgáltatassanak adatokat. Többségük kevesebb mint 20 programról számolt be, ugyanakkor 6 tagállam esetében nagyobb volt ez a szám: vagy azért, mert a nagy léptékű programoknak külön alprogramjai vannak (Csehország, Magyarország, Lettország, Lengyelország), vagy azért, mert az energiahatékonysági programokat regionális szinten irányítják (Belgium, Spanyolország).

A tagállamok főként vissza nem térítendő támogatási programokat választanak. Míg a vissza nem térítendő támogatás gyakran támogatásokból áll, több nagy tagállam (Franciaország, Németország, Olaszország) főként adókedvezményeket vesz igénybe. A pénzügyi eszközök (visszatérítendő programok) csak 5 tagállamban (Belgium, Bulgária, Magyarország, Finnország és Portugália) teszik ki a finanszírozás több mint 30 %-át, míg a vegyes programokat csak 3 tagállamban (Ausztria, Dánia és Németország) használják széles körben.

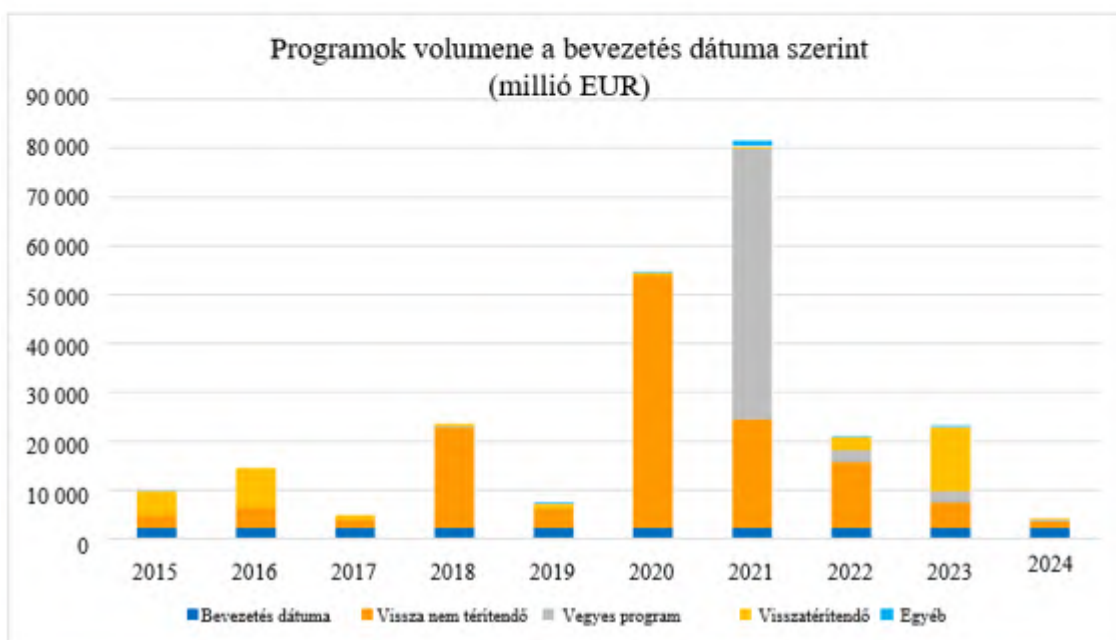
2. ábra: A nemzeti programok költségvetési bontása támogatási formák szerint – nemzetenkénti bontás

A Covid19-világjárványt követő gazdasági helyreállítás fellendítése érdekében a tagállamok túlnyomórészt a támogatási programok finanszírozására használták fel erőforrásaikat. 2019-ig az évente létrehozott új energiahatékonysági programok száma 10 és 25 között mozgott, azonban a 2020–2023-as időszakban a tagállamok nem kevesebb mint 205 új programot hoztak létre (évente 34 és 67 között), nagyrészt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának köszönhetően. Ezek közül sok vissza nem térítendő támogatás formájában valósult meg (116), és a sorban a pénzügyi eszközök következtek (25). Volumen tekintetében a vissza nem térítendő támogatások

56,4 milliárd EUR-t, míg a pénzügyi eszközök 16,5 milliárd EUR-t tettek ki. Az új programok közül 48 irányult lakóépületekre, összesen 95,4 milliárd EUR értékben, ami az ebben az időszakban az új programokra elkülönített teljes összeg (171,5 milliárd EUR) 55,6 %-ának felel meg.

3. és 4. ábra / 6. táblázat: A nemzeti program és a költségvetés lebontása a bevezetés dátuma szerint (millió EUR)

Bevezetés dátuma	Vissza nem térítendő	Vegyes program	Visszatérítendő	Egyéb
2015	2 774	13	4 878	27
2016	4 421	–	8 050	–
2017	1 865	–	963	–
2018	20 645	252	566	–
2019	3 998	–	1 100	227
2020	51 887	–	381	213
2021	22 380	55 382	333	1 024

2022	13 576	2 476	2 696	164
2023	5 303	2 362	13 083	239
2024	1 481	334	280	–

Forrás: Európai Bizottság, 2024

3. AZ UNIÓS ÉS NEMZETI FORRÁSOKBÓL SZÁRMAZÓ KÖZFINANSZÍROZÁS ÉRTÉKELÉSE

3.1. A tőkeáttétel értékelése

3.1.1. Az uniós programok multiplikátorhatása és tőkeáttétele

7. táblázat: Uniós költségvetés és tőkeáttétel (millió EUR)

	Uniós költségvetés A	Nemzeti társfinanszírozás B	Teljes beruházás C	tőkeáttétel (A+B)/A	Összes multiplikátor C/A
Kohéziós politikai alapok (2014–2020)	12 540	5 244		1,4	N/A
Kohéziós politikai alapok (2021–2027)	24 986	11 275		1,5	N/A
Agrárpolitikai alapok (2014– 2022)	710		1 695		2,4
Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz	103 921				N/A
Modernizációs Alap	3 085				N/A
LIFE CET (2021. és 2022. évi pályázati felhívások)	216		8 640		40,0
ELENA	295		9 662		32,8
ESBA	1 624		25 400		15,6
InvestEU	624		9 915		15,9

Forrás: Európai Bizottság, 2024 és 2025

Azok az uniós programok, amelyekben jelentős a vissza nem térítendő támogatások aránya, csak korlátozott hatást gyakorolnak az energiahatékonyságra. A kohéziós politikai alapok tőkeáttétele kevesebb mint 1,5-szeres, ami azt jelenti, hogy az uniós költségvetésből származó minden egyes euró további 50 cent nemzeti társfinanszírozást vonz maga után. A teljes multiplikátor nem számítható ki, mivel a magánfinanszírozást is magában foglaló összes beruházás összesített értékét nem lehet megadni.

Ami a mezőgazdasági alapokat illeti, a teljes multiplikátor a 2014–2022-es időszakban a becslések szerint 2,4 lesz. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a Modernizációs Alap multiplikátorhatását adathiány miatt nehéz megbecsülni, ugyanakkor mivel a legtöbb nemzeti alap a teljes beruházásnak csak egy részét (20–100 %-át) fedezi, a közszféra teljes multiplikátora 2 és 3 közötti értékre becsülhető.

A kohéziós politikai alapok bevált eredményekkel ösztönzik a pénzügyi eszközök használatát. A jelenlegi többéves pénzügyi keretben 18,5 milliárd EUR-t különítettek el pénzügyi eszközökre, amelynek 24 %-át (4,3 milliárd EUR) energiahatékonysági beruházásokra kell fordítani. Jóllehet a kiadási tételek kategorizálása a többéves pénzügyi keret két időszaka között eltérő, ez azt jelenti, hogy a 2014–2020-as időszakhoz képest (1,6 milliárd EUR) csaknem megháromszorozódott a Kohéziós Alapból a pénzügyi eszközökre elkülönített összeg ⁽²¹⁾. A kohéziós politikai alapok keretében a tagállamok többségét arra ösztönzik, hogy **egyetlen műveletben használják a vissza nem térítendő támogatások és a pénzügyi eszközök kombinációit**. Ez azonban nem minden tagállamban történik szisztematikusan, és a megfelelő léptéket gyakran még nem sikerült elérni.

Az egyes tematikus célkitűzésekre vonatkozóan témakörönként (pl. energiahatékonyság) nem állnak rendelkezésre pontos adatok, de a 2014–2020-as időszakban a kohéziós politikai alapok pénzügyi eszközei valamennyi ágazatban 3,8-szeres tőkeáttételt értek el, ami jelentősen meghaladja a kohéziós politikához tartozó 1,4-szeres átlagértéket. A pénzügyi eszközök a 2014–2020-as időszakban a kohéziós politika költségvetésének 15 %-ával egyenértékű további magántőkét mozgósítottak. **A Bizottság az EBB-vel együttműködve különböző technikai támogatásokat is nyújt az energiahatékonyságot célzó pénzügyi eszközök** – például az energiahatékonysági pénzügyi modell (EEFI) ⁽²²⁾, a „fi-compass” platform és az energiahatékonyság növelését célzó kezdeményezés ⁽²³⁾, valamint a Kohézió az átállásért (C4T) ⁽²⁴⁾ – alkalmazásának ösztönzésére.

⁽²¹⁾ [A kohéziós politika keretében alkalmazott pénzügyi eszközök \(2021–2027\) | az EU Kohéziós Alapjának nyíltadat-platformja.](#)

⁽²²⁾ Az EEFI rugalmas modell, amely gyakorlati útmutatást nyújt az uniós tagállamok számára ahhoz, hogyan hozzanak létre egyszerűen egy piacorientált pénzügyi eszközt, amely vissza nem térítendő támogatással társítva finanszírozást és tanácsadási támogatást nyújt az energiahatékonysági beruházásokhoz (lakhatás, kkv-k). Kulcsfontosságú, hogy a modell lehetőséget kínál az uniós költségvetésen keresztül rendelkezésre álló források kihasználására, valamint további források mozgósítására kereskedelmi bankoktól és magánbefektetőktől az ilyen programokhoz, [Energiahatékonysági beruházások a REPowerEU keretében.](#)

⁽²³⁾ [„fi-compass” platform | Az EU közös irányítása alá tartozó pénzügyi eszközök](#) technikai segítséget nyújtanak az irányító hatóságoknak, segítve őket a megvalósíthatósági tanulmányok, előzetes értékelések, esettanulmányok és egyéb, a pénzügyi eszközök létrehozásához szükséges előkészítő munkák elvégzésében. A „fi-compass” platform részeként a [Kapacitásbővítés: energiahatékonysági pénzügyi eszközök](#) modul különböző intézmények szakértőit hozza össze, hogy felszámolják az energiahatékonysági pénzügyi eszközök bevezetése előtt álló akadályokat, és megoldásokat javasoljanak. A feladatorientált munkacsoportok az uniós országok bevált gyakorlataira és szakértelmére építve stratégiákat dolgoznak ki az energiahatékonysági pénzügyi eszközök javítására és bővítésére.

⁽²⁴⁾ [Inforegio – Apply for C4T GROUNDWORK – technical assistance for Cohesion Policy investments \(technikai segítségnyújtás a kohéziós politikai beruházásokhoz\)](#) – Szakértői támogatást nyújt az uniós tagállamoknak, régióknak és helyi hatóságoknak, segítve őket a 2. szakpolitikai célkitűzés (PO2) szerinti kohéziós politikai beruházások végrehajtásában, beleértve az energiahatékonyságra összpontosító beruházásokat is. A támogatási szolgáltatások közé tartozik a stratégiák kidolgozása, a nyomon követés

A technikai segítségnyújtást, garanciákat és piaci bevezetést célzó intézkedéseket kínáló uniós programok tőkeáttétele nagyon magas. Különösen az ELENA eszköz – amely helyi energetikai és mobilitási projektekhez nyújt tanácsadási szolgáltatásokat, és (ágazattól függően) legalább 10–20-szoros tőkeáttételt követel meg a projekt kedvezményezettjeitől –, átlagosan 32-szeres tőkeáttétellel messze túlteljesítette a célkitűzését.

A jelenleg az InvestEU program keretében kezelt ELENA a 27 tagállamból 25-ben sikeresen használta fel az uniós forrásokat helyi befektetési portfóliók magvető tőkéjeként. A LIFE program „Tiszta energiára való átállás” (LIFE CET) alprogramja, amely társfinanszírozási követelményeket tartalmaz, és támogatja a piaci bevezetést, a projektfejlesztést és az innovatív megközelítéseket, például a kísérleti pénzügyi eszközök létrehozását, 40-szeres tőkeáttételt ért el.

Az **Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA)**, amelyet 2021-től az InvestEU vált fel, egy **közvetített garanciaeszköz**, amelynek célja az európai beruházási hiány megszüntetése azáltal, hogy magánfinanszírozást vonz az olyan területeken megvalósuló projektekhez, mint az innováció, az infrastruktúra, a szociális készségek és készségfejlesztés, valamint a kkv-k támogatása. Az uniós költségvetés keretében ez lett a legnagyobb beruházási eszköz, amelynek célja, hogy 2014 és 2027 között közel 900 milliárd EUR-t mozgósítson. Az ESBA 15,6-szeres tőkeáttételt ért el, amelyet az InvestEU várhatóan ki fog egyenlíteni.

3.1.2. A nemzeti finanszírozási programok multiplikátorhatása

A legtöbb nemzeti támogatási program esetében a multiplikátoradatok hiányoznak. 71 ilyen program esetében azonban rendelkezésre állnak a nemzeti források által mozgósított magánberuházásokra vonatkozó adatok.

8. táblázat: A nemzeti energiahatékonysági programok tőkeáttétele

	Programok száma	Végrehajtva	Magán	Összesen	Multiplikátor
Összesen, ebből:	71	36 394	56 045	92 019	2,5
Vissza nem térítendő	58	30 651	40 037	70 268	2,3
Vegyes programok + visszatérítendő	13	5 743	16 008	21 751	3,8
<i>Visszatérítendő</i>	<i>8</i>	<i>902</i>	<i>11 478</i>	<i>12 381</i>	<i>13,7</i>

Forrás: Európai Bizottság, 2024

A fenti táblázatban bemutatott globális multiplikátor elrejtje az alkalmazott eszközök közötti jelentős különbségeket. **A vissza nem térítendő támogatási programok átlagos multiplikátora 2,3**, ami 30 % körüli átlagos támogatási intenzitásként is értelmezhető. A magánberuházások tőkeáttétele azonban uniós társfinanszírozás esetén 2,4-szeresre nő,

javítása, az érdekelt felek bevonása, a finanszírozási lehetőségek azonosítása, a pályázati felhívások előkészítésének támogatása és a kapacitásépítés.

ami arra utal, hogy az uniós finanszírozási hozzájárulások több magánberuházást vonzanak.

A rendelkezésre álló adatok szerint az uniós finanszírozás nemcsak helyettesíti a nemzeti finanszírozást, hanem a társfinanszírozási követelményeket is csökkenti. Ennek magyarázata az lehet, hogy egy adott program támogatási intenzitásának növelésével az uniós társfinanszírozás csökkenti a végső kedvezményezettek társberuházási igényét. Ugyanakkor az építőipari támogatások – akár uniós, akár nemzeti finanszírozás formájában – akkor hatékonyak, ha konkrét tulajdonosokat (alacsony jövedelmű háztartások / kkv-k), épületszegmenseket (legrosszabbul teljesítő épületek) vagy jelentős beruházásokat igénylő mélyebb felújításokat céloznak meg.

A pénzügyi eszközök esetében nehezebb értékelni a multiplikátort, mivel az csak a végrehajtott költségvetés alapján, azaz a beruházások végrehajtását követően számítható ki. **A visszatérítendő támogatási programok multiplikátorát közel 14-re becsülik**, ami összhangban van az InvestEU esetében megfigyelt multiplikátorral. A megbízható adatokkal rendelkező pénzügyi eszközök volumene azonban rendkívül korlátozott (10 év alatt 900 millió EUR-t folyósítottak).

Következésképpen, valamint a rendelkezésre álló adatok sokfélesége miatt **nehéz pontosan számszerűsíteni a közfinanszírozás általános multiplikátorhatását a tagállamokban**. Feltételezhető azonban, hogy a vissza nem térítendő támogatások által létrehozott multiplikátor általában 3 körüli.

3.2. Hogyan viszonyul a közfinanszírozás a beruházási igényekhez?

A Bizottság által a hatásvizsgálatok elvégzéséhez és az energiaágazatra vonatkozó szakpolitikai alternatívák elemzéséhez használt PRIMES modell becslése szerint 2021-től 2030-ig évente mintegy 370 milliárd EUR-t kell beruházni a 2030-ra kitűzött energiahatékonysági célok eléréséhez⁽²⁵⁾. Egyedül az építőipar esetében a beruházási igények a jelenlegi évtizedben évi 242 milliárd EUR-ra becsülhetők, amelyből 180 milliárd EUR a lakóépületek energetikai felújítására, 62 milliárd EUR pedig a szolgáltatási (nem lakáscélú) épületek energetikai felújítására irányul.

A Nemzetközi Energia Ügynökség (IEA) 2024. évi energiahatékonysági jelentésének⁽²⁶⁾ becslése szerint Európában 2021 és 2023 között évente átlagosan mintegy 200 milliárd EUR-t fektettek be az energiahatékonyságba. Következésképpen – ha a beruházási igényeket összevetjük az EU-ban az adott időszakban végrehajtott beruházásokkal – az IEA becslése szerint **a 2030-ra kitűzött energiahatékonysági célok eléréséhez kipótolandó beruházási hiány évente 170 milliárd EUR-t tesz ki**.

⁽²⁵⁾ A becslés a 2040-re vonatkozó éghajlat-politikai célterv PRIMES modellezési forgatókönyve szerinti, 2030-ra kitűzött éghajlat- és energiapolitikai célok eléréséhez szükséges keresletoldali beruházásokon alapul, beleértve az energiahatékonysági célkitűzéseket is, azonban figyelmen kívül hagyva a közlekedéssel és az új építésekkel kapcsolatos beruházási igényeket.

⁽²⁶⁾ IEA, 2024. évi energiahatékonysági jelentés, <https://iea.blob.core.windows.net/assets/f304f2ba-e9a2-4e6d-b529-fb67cd13f646/EnergyEfficiency2024.pdf>.

Az előre jelzett beruházási hiány mértéke arányos az I4CE ⁽²⁷⁾ és a Bruegel ⁽²⁸⁾ egyéb becsléseivel. Az I4CE évi 137 milliárd EUR beruházási hiányt becsült 2022-re, míg a Bruegel becslésében évi 149 milliárd EUR beruházási hiány szerepel – kifejezetten az építőiparra vonatkozóan.

9. táblázat: *Éves energiahatékonysági beruházási igények és beruházási hiány, 2021–2030 (milliárd EUR)*

	Beruházási igények	Beruházási hiány
Energiahatékonyság	370	170
Épületek	242	149

Forrás: Európai Bizottság, 2024, Bruegel

A fenti 2. fejezetben az uniós finanszírozást évi 20,6 milliárd EUR-ra, a tagállami finanszírozást pedig évi 32,7 milliárd EUR-ra becsülték. Következésképpen úgy tekinthető, hogy 53,3 milliárd EUR összegű közforrást különítenek el az energiahatékonyságra, ami a teljes beruházási igény mintegy egyhatodának (14,4 %) felel meg.

3.3. Elért energiamegtakarítás

3.3.1. *Uniós programok* ⁽²⁹⁾

Az uniós pénzügyi keretben az energiamegtakarításról szóló jelentéstétel az egyes programok követelményeitől függően jelentős eltéréseket mutat. Nincs szabványos módszer az uniós finanszírozás eredményeként elért energiamegtakarítás nyomon követésére vagy jelentésére. Emellett a jelentések több okból sem tekinthetők teljesnek, többek között a hiányos és késedelmes jelentéstétel miatt, valamint azért, mert bizonyos energiamegtakarításokról egyáltalán nem számolnak be, például amikor a projektek hatást gyakorolnak az energiafogyasztás csökkentésére, de költségvetési beavatkozási területeiket nem jelölik az „energiahatékonyság” kategóriában.

Ennélfogva nem lehet nyomon követni az előrehaladást, és nem lehet mérni a globális hatást és hatékonyságot az energiahatékonyságra fordított uniós költségvetés eurónkénti energiamegtakarításának tekintetében.

Bevált gyakorlatként az ELENA eszköz kedvezményezettjeinek meg kell becsülniük és jelenteniük kell a projektjeik által elért energiamegtakarítást. Ez a helyzet a program 2009. évi elindítása óta fennáll.

10. táblázat: *Becsült energiamegtakarítás alaponként*

⁽²⁷⁾ Institute 4 Climate Economics (I4CE), European Climate Investment Deficit Report (Az európai éghajlatbarát beruházások hiányáról szóló jelentés), forrás: [20240222-i4ce3859-Panorama-EU_VA-40p.pdf](#).

⁽²⁸⁾ Bruegel, How to financing the European Union’s building decarbonisation plan (Az Európai Unió épületdekarbonizációs tervének finanszírozása), forrás: [PB 12 2024.pdf](#).

⁽²⁹⁾ [EU core performance indicators 15_07_0.pdf](#).

Program	Becsült éves energiamegtakarítás (MWh*)
Kohéziós politikai alapok (2014–2020)	7 926 050
Kohéziós politikai alapok (2021–2027)	N/A
Agrárpolitikai alapok (2014–2022)	N/A
LIFE CET (2021–2027) ⁽³⁰⁾	8 344 000
ELENA	4 936 030
InvestEU ⁽³¹⁾	230 736
Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz ⁽³²⁾	33 388 511
Modernizációs Alap	26 886 804

*Megawattóra

Forrás: Európai Bizottság, 2024

A rendelkezésre álló adatok alapján 2023 végére az uniós forrásokból elért éves energiamegtakarítás 81,9 TWh-t tett ki, ami az Unió 2030-ra vonatkozó energiahatékonysági célkitűzésének eléréséhez szükséges további erőfeszítések mintegy 6 %-ának felel meg. A fent ismertetett okok miatt azonban a számadat hiányos adatokon alapul, és nem tükrözi az uniós finanszírozás tényleges hatását.

3.3.2. Nemzeti programok

Az energiamegtakarítási adatok jelentése során eltérések mutatkoznak. 3 tagállamban (Dánia, Írország és Spanyolország) a programok több mint 80 %-ánál számolnak be energiamegtakarításról, míg 8 tagállamban nincs ilyen jelentés. Európa-szerte mindössze 135 program kapcsán számolnak be energiamegtakarításról.

Nem létezik szabványos módszer az energiahatékonyság-növekedés bejelentésére. Az energiamegtakarítás előre becsülhető vagy utólag jelenthető. A legtöbb program (137-ből 95) FEC-adatokat közöl, ugyanakkor 5 tagállam PEC-adatokat használ, és néhány tagállam (pl. Spanyolország, Lengyelország és Málta) a programtól függően PEC- vagy FEC-adatokról tesz jelentést.

Az e jelentés által lefedett 2014–2024-es időszakban 135 nemzeti program (kevesebb mint 30 %) szolgáltatott adatokat az energiamegtakarításról. A bejelentett teljes energiamegtakarítás 135 611 696,46 MWh = 135,6 TWh volt ⁽³³⁾, ami az Unió 2030-ra vonatkozó energiahatékonysági célkitűzésének eléréséhez szükséges további erőfeszítés mintegy 10 %-a.

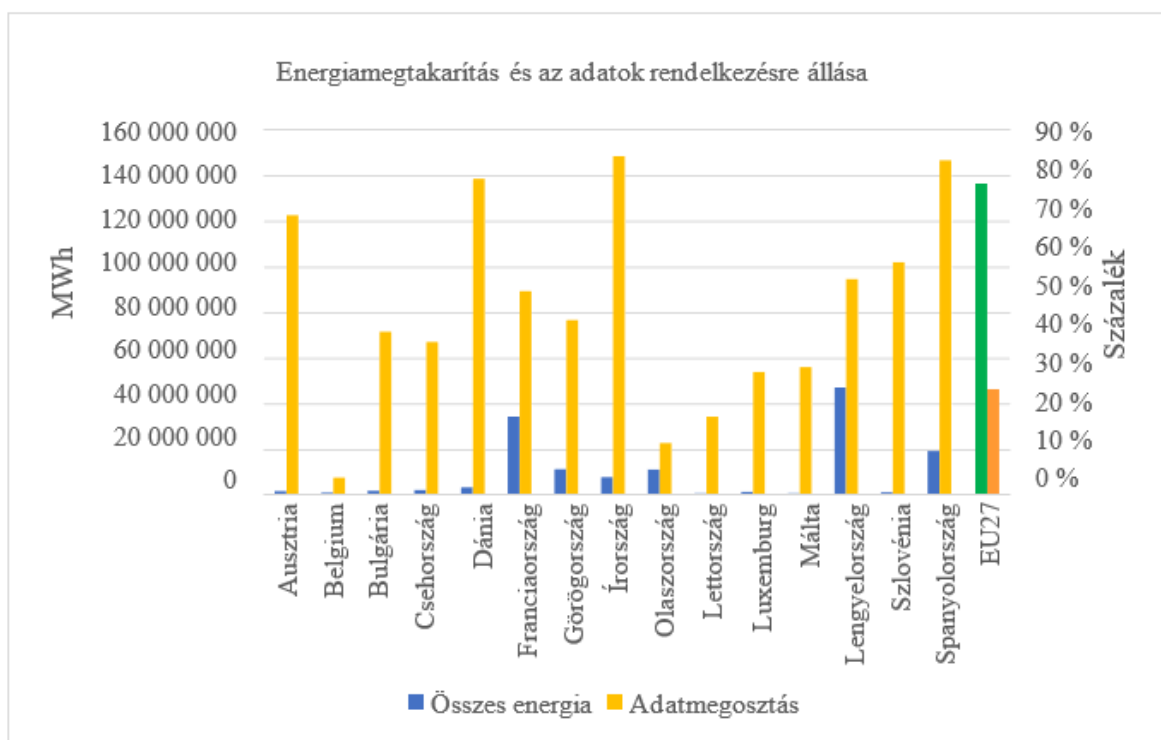
⁽³⁰⁾ A 2030-ig elérendő becsült célérték.

⁽³¹⁾ A 2023-ra vonatkozóan jelentett adatok.

⁽³²⁾ A tagállamok által 2024-ben bejelentett, az éves primerenergia-fogyasztás terén elért megtakarításokra vonatkozó közös mutató, [helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla](#).

⁽³³⁾ A legutóbbi jelentéstételi évben, 2023-ban elért éves megtakarítás.

5. ábra / 11. táblázat: Becsült energiamegtakarítás a kiválasztott országokban

4. FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSOK ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

4.1. Főbb megállapítások

Ebből a jelentésből kitűnik, hogy **az elmúlt években jelentős előrelépés történt az energiahatékonyság finanszírozása terén**, ami az uniós költségvetés jelentős növekedését tükrözi. Ez a megnövelt finanszírozás kulcsfontosságú lépés a hosszú távú fenntarthatósági célok elérése és az energiahatékonysági felújítások iránti kereslet kielégítése felé.

Egy 486 nemzeti programra kiterjedő felmérés azonban feltárta a **vegyes és visszatérítendő finanszírozási programok korlátozott alkalmazását** – ezek jelenleg az összes finanszírozási program kevesebb mint 25 %-át teszik ki. Ez a kihasználatlanság nemcsak e programok vissza nem térítendő támogatáson alapuló programokhoz viszonyított összetettségének tudható be, hanem az energiahatékonysági beruházások mozgósítására szakosodott nemzeti finanszírozási szervezetek hiányának vagy korlátozott kapacitásának is.

Noha a pénzügyi eszközök magasabb szintű magánberuházásokat képesek mozgósítani, ritkábban használják őket, mint a vissza nem térítendő támogatásokat. Ez azt mutatja, hogy a vissza nem térítendő támogatások és a pénzügyi eszközök között hatékonyabb kölcsönhatásra van szükség. **A vissza nem térítendő támogatásoknak konkrét társadalmi vagy ágazati igényeket** kell támogatniuk, például a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat, a mikrovállalkozásokat vagy a legrosszabbul teljesítő épületeket, **míg**

a pénzügyi eszközöket általánosítani kell, hogy más területeket is lefedjenek, és maximalizálják a közpénzek hatását.

Emellett a kohéziós politika pénzügyi eszközeiből származó bizonyítékok azt mutatják, hogy **a vissza nem térítendő támogatások hatékonyan kombinálhatók pénzügyi eszközökkel** a projektek előkészítésének javítása, a mélyebb energetikai felújítások ösztönzése és az energiaszegénységgel küzdő alacsony jövedelmű háztartások számára a megfizethetőség javítása érdekében. A vissza nem térítendő támogatások különböző formái – például a kamat- vagy garanciadíj-támogatások, a technikai segítségnyújtás, a beruházási támogatások és a tőke-visszatérítések – egyetlen műveletben kombinálhatók hitelekkel, garanciákkal vagy saját tőkével, ami vonzóbbá teszi a programokat mind a piac, mind a pénzügyi közvetítők számára. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz tapasztalatai rávilágítanak annak fontosságára, hogy a beruházási támogatást ötvözzék a reformokkal, valamint hogy létrejőjenek a szükséges támogató hálózatok (pl. egyablakos ügyintézési pontok).

Az energiahatékonyságra szánt uniós források különböző nemzeti és regionális programok között oszlanak meg, amelyek mindegyikét különböző szervezetek kezelik. Ez a széttagoltság, valamint az állami és pénzügyi intézmények közötti **koordináció hiánya** korlátozza a vegyes finanszírozás igénybevételét, és akadályozza a magánberuházások mozgósítását.

Emellett **a közfinanszírozást hatékonyabbá lehetne tenni azáltal, ha a hangsúlyt az egyes projektekről az összesített projektekre helyeznék át**. Ez magában foglalja a szabványosítás támogatását, a méretgazdaságosság megteremtését és a finanszírozáshoz való hozzáférés kritikus méretének elérését. A projektreggátorok támogatását azonban gyakran korlátozzák szabályok és szabályozások, beleértve a hosszú távú finanszírozásra, a garanciákra és a biztosítékokra vonatkozó banki gyakorlatokat is. Ugyanakkor az olyan releváns uniós finanszírozású programoknak, mint az ELENA és a LIFE CET – amelyek hatékonyan használják fel az uniós költségvetésből származó forrásokat, és amelyekről bebizonyosodott, hogy jelentős tőkeáttételi és multiplikátorhatással rendelkeznek –, viszonylag kicsi a költségvetésük.

Az energiahatékonysági projektekre, beruházásokra és energiamegtakarításokra vonatkozó szabványosított adatok és jelentéstétel hiánya továbbra is kihívást jelent az előrehaladás értékelése és a hatás mérése szempontjából. Ez különösen igaz a nagyobb programokra vagy a konkrét célcsoportokra (pl. a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra) és a legrosszabbul teljesítő épületekre, amelyek a leginkább profitálnak az energetikai felújításokból.

4.2. Következtetések

Annak ellenére, hogy jelentős előrelépés történt az energiahatékonysági projektek állami támogatásának növelése terén, **a közfinanszírozás jelenleg az Unió 2030-ra vonatkozó energiahatékonysági célkitűzéseinek eléréséhez szükséges összes becsült beruházási igénynek csak korlátozott részét (15 %-át) fedezi**. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz 2026-os megszűnése azzal a kockázattal jár, hogy tovább

mélyül ez a beruházási hiány, ami megnehezíti a teljes energiahatékonysági potenciál kiaknázását.

A kkv-k és a mikrovállalkozások épületfelújításai és energiahatékonysági fejlesztései jelentős hosszú távú megtakarításokat eredményeznek, azonban a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásoknak és különösen a kkv-knak pénzügyi támogatásra van szükségük az induló beruházások kezdeti költségeinek fedezéséhez.

A hatékonyabb, célzottabb és teljesítményalapú uniós, nemzeti és regionális szintű finanszírozási programok egyszerű, testreszabott és vonzó energetikai megoldásokat kínálhatnak a polgárok és a vállalkozások számára.

Ennélfogva sürgősen **maximalizálni kell a közfinanszírozás katalizátorhatását és piacátalakítási hatását a jelentős magánberuházások mozgósítása és az energiahatékonyságban rejlő lehetőségek kiaknázása érdekében a versenyképesség, az energia megfizethetősége, a biztonság, az egészség és az életminőség tekintetében**, biztosítva, hogy az Unió teljesítse a 2030-ra és az azt követő időszakra vonatkozó energiahatékonysági célkitűzéseit, különösen az épületek felújítása terén. Ugyanakkor a célzott eszközöknek és szakpolitikai intézkedéseknek továbbra is hozzá kell járulniuk az energiahatékonysági beruházások – többek között például az egyablakos ügyintézési szolgáltatások – iránti kereslet ösztönzéséhez, valamint az energiahatékonyságot célzó innovatív és magánfinanszírozási megoldások kínálatának ösztönzéséhez, beleértve az energiahatékonysági szolgáltatások piacának egyszerűsítését és bővítését.

A 2028–2034-es időszakra javasolt költségvetés korszerűsített hatóköre lehetővé teszi ezen optimalizálás végrehajtását. A nemzeti és regionális partnerségi tervek összekapcsolják a reformokat a – többek között az energiahatékonyság javítását célzó – beruházásokkal, valamint az új Európai Versenyképességi Alappal, amely az európai gazdaság dekarbonizációját és az energiahatékonyság előmozdítását célzó beruházások révén erősíteni fogja az Unió gazdaságát.

Az uniós költségvetés támogatni fogja továbbá **a pénzügyi eszközök és a vegyes finanszírozási programok fejlesztését és bővítését**, ötvözve a vissza nem térítendő támogatásokat, a tanácsadási szolgáltatásokat és a garanciákat az ágazatspecifikus igények kielégítése érdekében. Az **energiahatékonyságba történő magánberuházások felszabadításáról szóló bizottsági ajánlás** értékes iránymutatást és konkrét példákat nyújt a tagállamok és a piaci szereplők számára a magánszektor erőforrásainak mozgósításához.

A köz- és magánforrások hatékonyságának és felhasználásának javításához erős **projektfejlesztési támogatásra, a piaci bevezetést célzó kezdeményezésekre és kapacitásépítési intézkedésekre** van szükség. A következő többéves pénzügyi keretben a Bizottság a meglévő uniós programokra, például a LIFE CET-re és az ELENA-ra fog építeni, amelyek a beruházások és az energiamegtakarítás tekintetében jelentős tőkeáttételről tettek tanúbizonyságot, előkészítve a terepet a nagyobb közvetlen beruházási programok számára.

Az energiahatékonysági beruházásokat támogató közfinanszírozás hatásának maximalizálása érdekében **a tagállamoknak fokozniuk kell a pénzügyi eszközök használatát**, és csökkenteniük kell a vissza nem térítendő támogatásoktól való függésüket. A vissza nem térítendő támogatásokat azonban továbbra is fel kell használni a piaci hiányosságok kezelésére, valamint a társadalmi befogadás és a konkrét ágazati igények célzott támogatásának biztosítására.

Ugyanakkor a támogató keretnek elő kell mozdítania az épületfelújítást, az energiahatékonyság-alapú szerződéseket, a teljesítményarányos fizetésen alapuló pénzügyi programokat, az adóügyi ösztönzőket és az energiateljesítményre vonatkozó szabványokat támogató eszközök, például az energiahatékonysági hitelek és jelzáloghitelek, valamint a kombinált portfóliógaranciák hatékony bevezetését és használatát.

Tekintettel az energiahatékonysági projektek finanszírozásával kapcsolatos összetettségre és kihívásokra, a Bizottság elismeri, hogy egyre nagyobb szükség van hatékony finanszírozási megoldásokra, nagy energiahatékonysági **beruházási portfóliókra és a beruházások kockázatmentesítésére**.

Az **energiához kapcsolódó akcelerátorok** ágazatspecifikus elemeket is tartalmazhatnak az épületfelújításba, a kkv-kba és a mikro- és kisvállalkozásokba, valamint a fűtési és hűtési rendszerekbe történő beruházások gyors növelése érdekében. A tagállamok ezen eszközök kidolgozásába bevonhatnák az európai energiahatékonyság-finanszírozási koalíció nemzeti központjait.

A **köz- és magánseter közötti partnerségek** (például az EEEF) sikeresnek bizonyultak a beruházási projektek bővítése és a magánsetorbéli finanszírozás mozgósítása terén. Ez igazolja, hogy előnyös lehet e modellnek egy szélesebb körű uniós energiahatékonyság-finanszírozási keretben való megismétlése és bővítése. Ezek a partnerségek modellként szolgálhatnak az újgenerációs akcelerátorokhoz. Ezáltal az Unió jelentős előnyöket biztosíthat az energiahatékonysági projektek számára, ideértve a kockázat csökkentését, a finanszírozás növelését és a projektfejlesztés javítását.

Végezetül, az energiahatékonyságba történő magánberuházások jelentős fellendítése és a közpénzek hatékony felhasználásának biztosítására a Bizottság 2024-ben elindította **az európai energiahatékonyság-finanszírozási koalíciót**. A Bizottság, a tagállamok, a pénzügyi intézmények és az ipar közötti strukturált partnerség folytatása és további megerősítése elengedhetetlen az Unió energiahatékonysági céljainak eléréséhez.

A Bizottság mind az Európai Parlament, mind a Tanács figyelmébe ajánlja ezt a jelentést.